

VERSLAG

Aan leden : **Betrokkenen bij de CRO Teuge**

Wim	Burgering	voorzitter CRO Teuge
Martin	Jagt, van der	lid namens lokale milieugroepen
Arjen	Lagerweij	lid namens B&W van Voorst
Ron	Rietjes	
Detlev	Cziesso	Plv. lid namens B&W van Apeldoorn
Simon	Woerlee	Plv. lid namens recreatieve gebruikers
Quita	Kuiper	lid namens omwonenden

Gasten :

GertJan	Eijk, van	Provincie Gelderland
Lucas	Harbers	Vertegenwoordiger ABT

Van Jolanda Timmerman, secretaris CRO Teuge

Datum : woensdag 6 december 2017

Doc.nr. : 171206 Agenda Concept.docx

Vergadering : Regulier overleg Commissie Regionaal Overleg Teuge

Vergaderdatum : te houden op woensdag 6 december 2017

Tijd : om 19.00-20.30 uur (uiterlijk 21.00 uur)

Locatie : Raadzaal van de gemeente Voorst, H.W. Iordensweg 17, 7391 KA Twello

1. Opening en mededelingen door de voorzitter

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

- 1.1 Er is bericht van verhindering ontvangen van:
- Gedeputeerde Meijers in verband met een vervolg op de commissie vergadering van 30 november die op 6 december wordt voortgezet.
 - Mevr. de Groot (lid luchthaven)
 - Wethouder Rorink (gast, gemeente Deventer)
 - Dhr. H. Elzinga (lid namens wijkraad Zevenhuizen Zuidbroek) wordt vervangen door Dhr. R. Rietjes.
 - Wethouder J. Kruithof, (lid gemeente Apeldoorn), wordt vervangen door wethouder D. Cziesso. Wethouder Cziesso zal de vergaderingen van het CRO voorlopig op zich nemen.
 - Dhr. Iding (lid, namens recreatieve gebruiker luchthaven Teuge) laat zich vervangen door Dhr. S. Woerlee

2. Vaststellen van de agenda

Dhr. Harbers vraagt om een extra agendapunt toe te voegen over de stand van zaken rond de ontwikkelingen bij Lelystad Airport en de gevolgen hiervan voor Luchthaven Teuge. Deze vragen zullen bij punt 3.3 aan de orde komen.

3. Concept-verslag van 1 november 2017

3.1 De notulen worden aangenomen, met dank aan de secretaris.

3.2 Naar aanleiding van het verslag van 1 november.

3.2.1 Punt 3.5, Mevr. Kuiper benadrukt dat het doel van Dhr. te Riele is om tot een oplossing te komen. De standpunten van de luchthaven en van Dhr. te Riele zijn al heel lang duidelijk. Er

moet een oplossing worden gevonden omdat deze maatregel over de geluidswal ook is opgenomen in de lijst van hinderbeperkende maatregelen.

- 3.2.2 Punt 4.3, Op de vorige vergadering heeft de Gedeputeerde aangegeven dat de vliegroutes van Lelystad Airport in november bekend zouden worden gemaakt. Mevrouw Kuiper vraagt naar de actuele stand van zaken.
- 3.2.2.1 De heer van Eijk meldt dat er een consultatie- en reactieperiode is geweest. In totaal zijn er 1000 reacties ingediend. Bovendien is de wettelijk verplichte consultatie geweest (ingevolge artikel 5.11 Wet luchtvaart), waar luchtruimgebruikers met verbetervoorstellen konden komen. Tot slot is een groep bewoners van de gebieden rond Flevoland gevraagd te reageren op de aansluitroutes. Van alle reacties is door het Ministerie van I&M een rapportage gemaakt. Afgelopen vrijdag is er door het ministerie een brief verzonden aan de 2de Kamer. Aan deze brief is een beschouwing toegevoegd over de gemaakte fouten in het m.e.r. onderzoek, en de acties die zijn ingezet om deze fouten te herstellen. In week 51 vindt hierover een debat plaats. GS van Gelderland hebben de grootste aandacht voor dit dossier. Gelderland heeft samen met vijf andere provincies op 18 december een bestuurlijk overleg met minister van Nieuwenhuizen. Advisering over vliegroutes en besluiten gaat voortaan niet meer via de Alderstafel maar in rechtstreeks contact tussen het ministerie en lokale overheden. De minister is voornemens om voor het nieuwe jaar een concept besluit nemen over de nieuwe aansluitroutes. Voor een klein deel van de vliegroutes (te weten de z.g. "B+-route waarover besluitvorming heeft plaatsgevonden in 2015) heeft een m.e.r.-onderzoek plaatsgevonden, maar dit geldt niet voor de nu voorgenomen aansluitroutes. Definitieve besluitvoering over de aansluitroutes valt in het eerste kwartaal.
- 3.2.2.2 Dhr. v.d. Jagt brengt in dat de bewonersdelegatie aansluitroutes Lelystad heeft geadviseerd de openstelling van Lelystad uit te stellen tot nader overleg (volg link). Dhr. Lagerweij geeft aan dat gemeente Voorst de zienswijze van Provincie Gelderland niet heeft ondertekend omdat Voorst zich niet aansluit bij de opvatting dat de opening van Lelystad Airport geen vertraging mag ondervinden. Ook gemeente Apeldoorn heeft afstand genomen van dit punt. Het zou goed zijn wanneer de Provincie minder sterk aan de datum van 1 april 2019 hecht. Misschien kan de CRO hier wel eenduidigheid in verkrijgen en als zodanig optreden naar de gedeputeerde.
- De CRO onderstreept unaniem de opvatting van de heer Lagerweij om minder streng te hechten aan de opening van Lelystad per 1 april 2019.
- 3.2.3 Dhr. v.d. Jagt heeft vernomen dat de provincie een actieve houding aanneemt door meetapparatuur te faciliteren en financieren in de "B+ gebieden" (in Gelderland betreft dit de gemeenten Elburg, Oldebroek, Hatteren en Heerde). Dit is om te meten hoe hoog de geluidshinder is omdat de bestaande rekenmodellen niet worden vertrouwd. Hij vraagt zich af of de Provincie dit ook mogelijk kan maken voor de omwonenden van Teuge. Dhr. van Eijk brengt in dat de meting een bestaande afspraak betreft die is gemaakt aan de Alderstafel. De geluidsmeting is bedoeld om een 0-meting vast te stellen in het gebied dat in de B+ route ligt. Hij benadrukt dat dit niets te maken heeft met het niet vertrouwen van de rekenmodellen.
- 3.2.4 Mevr. Kuiper vraagt naar de laatste stand van zaken rond de para's op Teuge. Dhr. van Eijk geeft aan dat de besluitvorming door het ministerie over de aansluitroutes en dus ook de gevolgen hiervan voor de para's, nog niet is afgerond, zodat hierover voor nu nog niets te zeggen is. De ingebrachte zienswijzen en adviezen die afgelopen week door het ministerie zijn verzonden zullen daar nog goed worden bestudeerd. Ook het rapport Een Ander Geluid, Advies Bewonersdelegatie aansluitroutes Lelystad wordt bestudeerd. Hierin worden een aantal interessante zaken aan de orde gesteld en het geeft ook een aantal aanbevelingen over wat te doen wanneer de minister toch erg hecht aan de opening van Lelystad Airport op 1 april 2019.

Provincie Gelderland is van mening dat deze voorstellen een serieuze kans verdienen, en dat ook de para's en Teuge hierbij gebaat zouden zijn. De Provincie zal hier landelijk voor pleiten maar realiseert zich ook dat het onzeker is of het ministerie de in het rapport geschetste oplossing (kort samengevat: vertrekkende vliegtuigen van Lelystad laten invoegen op de bestaande vertrekroute van Eelde naar het zuiden) misschien te makkelijk is.

Dhr. v.d. Jagt merkt op zich vaker te hebben verbaasd dat het Ministerie goede en eenvoudige oplossingen over het hoofd ziet. Gezien de historie met het Ministerie kan de voorzitter zich de houding van Dhr. v.d. Jagt goed indenken.

3.3 Extra ingebracht agendapunt van de heer Harbers.

3.3.1 Dhr. Harbers geeft aan dat er zorg is over de stapeling van geluid in- en rondom Teuge. Het gaat dan om het geluid dat hoort bij de vliegbewegingen op luchthaven Teuge zelf en de overvliegende vliegtuigen van- en naar Lelystad Airport. Dit kan effecten hebben op het nieuwe LHB. Dhr. Harbers vraagt zich af of hier al naar wordt gekeken?

Dhr. van Eijk geeft aan dat de voorbereiding van het LHB pas begint zodra er een aanvraag van de luchthaven is. Deze is er nog niet. Ook elders op de Veluwe, met name in de gemeente Heerde, is er zorg over de stapeling van geluid. Het signaal dat ABT hier afgeeft is gelijk aan de zorg van de bewoners van Heerde. De provincie onderkent de stapeling van geluid en zal hier extra aandacht voor vragen, aldus van Eijk.

De voorzitter stelt voor dat alle zaken die hier worden besproken en worden vastgelegd in de notulen worden overgedragen aan de Gedeputeerde en haar collega's.

Dhr. van Eijk zet de notulen van deze vergadering uit bij de Gedeputeerde en haar collega's en ook bij betreffende ambtenaren binnen de Provincie Gelderland.

3.3.2 Dhr. Harbers merkt op dat Teuge heeft te maken met uitstoot van fijnstof. Dit geeft zorg bij bewoners. Bij het warmdraaien van business jets is er in het dorp een penetrante geur waar te nemen die zeker 15 minuten aanhoudt. Om welke gassen gaat het? Er is contact geweest met de directeur van de luchthaven. Deze heeft aangegeven onderzoek uit te willen voeren maar heeft geen budget. Hoe kijkt de Provincie aan tegen het laten uitvoeren van zo'n onderzoek en het uit laten voeren van een m.e.r.?

Dhr. van Eijk geeft aan dat er in het m.e.r. ook een geuronderzoek zit en adviseert hierover contact te houden met de luchthaven. In het rapport van Berends was dit een belangrijk punt, het probleem is al langer bekend en zeker niet pas van dit jaar. Ook bij de Provincie is er nog steeds aandacht voor dit punt.

Dhr. Woerlee geeft aan dat jets niet hoeven warm te draaien. Dit is enkel nodig voor kleine vliegtuigen met zuigmotoren. Centraal op het vliegveld is er een punt waar de vliegtuigen proefdraaien en getest worden door het onderhoudsbedrijf. Als de wind noordelijk is gaan uitlaatgassen richting dorp. Het punt van proefdraaien kan anders worden gekozen, op zo'n manier dat er rekening wordt gehouden met de richting van de wind. Het is de taak van de onderhoudsbedrijven om dit op te pakken.

Dhr. Woerlee zal het proefdraaien en de effecten die dit heeft bespreekbaar maken bij de directie van de luchthaven en de bijbehorende collega's met als doel dat er zo min mogelijk uitlaatgassen in de richting van het dorp gaan.

3.4 Mevr. Kuiper vraagt of een m.e.r. onderzoek wordt ingesteld onafhankelijk van de aanvraag van het LHB.

Dhr. v. Eijk meldt terug dat er in het nieuw in te stellen LHB de fout van de foutief vergunde geluidsruimte moet worden gerepareerd. Indien er verder niets verandert in het LHB is het wellicht niet nodig een m.e.r. uit te voeren. De voorzitter vult aan dat pas indien de luchthaven een aanvraag voor een LHB indient bij de Provincie er wordt gekeken of een m.e.r. wel of niet aan de orde is. Dit wordt uiteraard besproken in de CRO.

Mevr. Kuiper geeft aan dat ook indien er niets veranderd in het LHB de omgeving nog steeds hinder ondervindt van kerosine damp en problemen bij de run-up. Dhr. van Eijk geeft aan dat het altijd mogelijk is een verzoek voor nader onderzoek in te dienen bij de Provincie.

4. Terugmelding Expertmeeting Luchtruimgebruik “Techniek en Governance”

4.1 Door verhindering van de gedeputeerde zal Dhr. van Eijk de terugmelding verzorgen.

Op 27 november was er een expertmeeting voor de herindeling van het luchtruim. Er was veel expertise aanwezig, ook vanuit verschillende actiegroepen. De herindeling van het luchtruim was voorheen een gesloten onderwerp waarbij het Rijk geen inmenging dulde. Inmiddels is duidelijk dat ook provincies zich mengen in de discussie van de herindeling van het luchtruim. Provincie Gelderland neemt hierin het voortouw. En ook het Rijk heeft inmiddels aangegeven dit samen met provincies op te willen pakken.

Dhr. Woerlee was ook aanwezig op de bijeenkomst en geeft aan de indruk te hebben gekregen dat Gelderland zijn best aan het doen was het beste jongetje van de klas te worden aangezien men altijd achter de feiten heeft aangelopen. Ook het ministerie van I&W was aanwezig en gaf aan graag samen te werken. Vandaag is in de Stentor te lezen dat er een wachtgebied voor vliegtuigen naar Lelystad Airport komt in Gelderland.

Dhr. van Eijk bevestigt dat de Provincie het besluit rond het wachtgebied heeft vernomen uit de krant. Er is eerder vandaag zoals hij het verwoordt “*functioneel woedend*” gereageerd naar de ambtelijke top van het ministerie. Dhr. Lagerweij vult aan dat ook Voorst zijn ongenoegen heeft geuit naar deze misstap. Het vergt veel om nog vertrouwen te hebben in de zorgvuldigheid van handelen door het ministerie.

5. Jaarrapportages over de geluidsbelasting van vliegveld Teuge

De voorzitter spreekt zijn excuses uit dat de beantwoording van de vragen langer in beslag heeft genomen dan normaal. Ondanks dat de voorzitter niet persoonlijk heeft gereageerd benadrukt hij dat de secretaris alles nauwkeurig heeft afgestemd met de voorzitter.

Dhr. van Eijk zal de overige vragen van Dhr. vd Jagt nog deze week voorleggen aan collega's. Het streven is om de vragen voor de kerst te beantwoorden maar dit kan helaas niet worden gegarandeerd. Na beantwoording zal de gehele CRO worden geïnformeerd over de vragen en antwoorden.

6. Monitoringsagenda hinderbeperking

6.1 Inspraakreactie door Dhr. G. Boreel, zie hiervoor Bijlage A van het verslag

Bij de actualisering van de monitoringsagenda hinderbeperkende maatregelen worden gebieden tot be avoided meegenomen.

6.2 Dhr. van Eijk doet een terugmelding van de actualisatie.

De ingediende klachten zoals ingediend bij het Provincieloket zijn nader onderzocht. Er is gekeken naar aanknopingspunten om te onderzoeken waar er mogelijkheden zijn om te gaan handhaven door KLPD. Heel lang was dit een onbegaanbaar terrein, inmiddels zijn er iets meer

mogelijkheden (omdat de KLPD bij een vermoeden van overtreding van de wettelijke voorschriften achteraf inzage kan krijgen in gegevens uit de radarsystemen van de landelijke luchtverkeersleiding). Veel van de binnengekomen klachten betreffen te laag vliegen. Dit jaar zijn er twee klachten over te laag vliegen met vermelding van tijd en locatie etc. Deze twee klachten bevatten wellicht voldoende informatie voor de KLPD om te onderzoeken. Dit moet nog blijken, want de KLPD moet hier nog op reageren. De andere 8 klachten gaan over zaken als vliegen over to be avoided gebied en een bewoner die van mening is dat men niet over de stad mag vliegen. Het is te betwijfelen of men met deze klachten genoeg aanknopingspunten heeft om te kunnen handhaven. De provincie gaat niet over wat wel en niet te handhaven is. Ze kan wel een signaal afgeven. De luchthaven kan een signaal afgeven door vliegers hierover aan te spreken. De voorzitter merkt op dat in de CRO-vergadering van februari of april de leden van de leden van de KLPD worden uitgenodigd om een toelichting te geven op de klachten die zijn aangedragen waarbij ze een beeld geven over wat wel en niet gehandhaafd kan worden. Daarnaast wordt er in overleg met de luchthaven gekeken wat er gedaan kan worden om klachten bespreekbaar te maken en zodanig te onderkennen dat er rekening mee kan worden gehouden.

De KLPD wordt uitgenodigd voor de CRO-vergadering van februari/april om een toelichting te geven op de klachten en de mogelijkheid tot handhaving.
--

Dhr Woerlee merkt op dat het vliegveld is verantwoordelijk voor alles wat op de grond gebeurt. Dhr Woerlee ziet regelmatig gasten rechtdoor vliegen over het gebied waar de familie Boreel woont. Een goedwillende havenmeester kan gasten eraan herinneren dat wanneer ze starten op baan 08 ze 45 graden links buigen bij het baken. De KLPD zal hier geen prioriteit aan geven. Dhr. Lagerweij vraagt naar de status van een gebied met als kenmerk to be avoided en of er mogelijkheden zijn deze status meer gewicht te geven. Dhr. van Eijk geeft aan dat de status geen mogelijkheid tot handhaving kent. Het luchtruim is vrij voor de kleinere luchtvaart. Dhr. Woerlee merkt op dat er een status restricted bestaat, deze geldt voor militaire gebieden. Mevr. Kuiper stelt voor de status van een to be avoided gebied op te nemen in het LHB. Dhr. van Eijk geeft aan dat dit aanvullend in het LHB geregeld kan worden maar de wet heeft geen kader dat handhaving mogelijk maakt.

De voorzitter merkt op dat de aanvullingen door Dhr. van Eijk zullen worden meegenomen in de monitoringsagenda. De monitoringsagenda zal iedere vergadering worden meegenomen op de agenda.

7. Terugmelding expertteam CRO Teuge

7.1

De voorzitter doet een terugmelding van de stand van zaken.

De CRO heeft een team van experts die spreken over de mogelijke toekomstige ontwikkelingen van de Luchthaven op het gebied van hinderbeperking, natuur en milieu, economie en Werkgelegenheid, recreatie en toerisme en cleantech en duurzaamheid. Onlangs is er een procesbegeleider aangesteld om met alles experts een gesprek te hebben in de gezamenlijkheid van een integraal advies. Op 12 december zit het team weer bij elkaar.

Het expertteam zal in haar advies geen open deuren intrappen. Ook zal ze niet op de stoel gaan zitten van de luchthaven of haar ondernemers. Er worden wel aanbevelingen gedaan waar de luchthaven iets mee kan. De experts zijn ingesteld door CRO, de CRO toetst of de voorstellen van het expertteam innovatief, concreet en uitvoerbaar zijn. Het is aan de CRO om de

aanbevelingen over te nemen en ze op de juiste plekken uit te zetten. De voorzitter heeft er alle vertrouwen in en zet dit scherp in.

Dhr. Lagerweij verlaat de vergadering om 20.20 uur

8. Terugmelding werkgroep circuithoogte

8.1 Dhr. Rietjes is deelnemer aan de werkgroep en meldt terug dat er inmiddels een uitgebreide onderzoeksopzet in kaart is gebracht. Voor de kerst wordt er een testvlucht uitgevoerd waarbij wordt gemeten welke optie de meeste overlast geeft. Het is inmiddels duidelijk dat doorstarten naar 1000 voet extra geluid geeft doordat de motor op een hoger toerental moet doordraaien om de gewenste hoogte te bereiken.

In de werkgroep werken verschillende partijen samen die verschillende belangen behartigen en samen tot een uitkomst willen komen. Er wordt in gezamenlijkheid onderzocht of er tot een oplossing gekomen kan worden. Alle partijen willen een veilig rendabel en acceptabel vliegveld. Begin april zal de werkgroep een uitkomst opleveren.

9. Wat verder ter tafel komt

9.1 Dhr. v.d. Jagt merkt op dat de website van de luchthaven een broken-link bevat.

De broken link wordt doorgegeven aan de secretaris die dit zal opnemen met de luchthaven.

9.2 Dhr. Rietjes brengt in dat men windmolens wil plaatsen op industrieterrein Kersschoten. Dit voorstel is afgewezen omdat de locatie net binnen de hindercirkel (5100 m) van de luchthaven valt. Omdat de geplande windmolens aan de uiterste rand van de hindercirkel liggen vraagt Dhr. Rietjes naar de mogelijkheid van een ontheffing.

Dhr. van Eijk levert aan Dhr. Rietjes de juiste contactgegevens aan van de instantie die hierover helderheid kan geven. Dit is de Inspectie Leefomgeving en Transport.

10. Rondvraag en sluiting

De volgende vergadering vindt plaats op woensdag 7 februari

BIJLAGE A

Inspraakreactie van Dhr. G. Boreel
bij AP 6. Monitoringsagenda hinderbeperking

Een van de mogelijkheden om hinderervaring te voorkomen is dat duidelijk is aan welke regels vliegers zich hebben te houden.

Er zijn voorschriften en aanbevelingen om zich aan gedragsregels te houden. Het gaat mij met name om de vraag of het toegestaan is om in afwijking van het voorgeschreven circuit over een area to be avoided uit te vliegen. Bij de luchthaven Lelystad wordt vrij veel informatie op dit punt gegeven. Airport Teuge vermeld niets hierover op de site.

Ik heb al eens een keer eerder aan U, Voorzitter, verzocht om deze vraag in te brengen in de monitoringsagenda hinderbeperking. Door een samenloop van omstandigheden is dat toen niet gebeurd.

Mijn verzoek is om deze vraag in te brengen in het overleg monitorings agenda en een periode aan te geven waarbinnen de vraag beantwoord, moet worden.
6 december 2017

CONCEPT